

Referat for 12. fælles vandløbsmøde for formænd og næstformænd af vandløbslaug i Tønder kommune.

Mødet blev afholdt mandag den 2. februar 2026 kl. 9.00-14.00 i mødelokalet ved Landbrugsrådgivning Syd, Rådhusstræde 2, 6240 Løgumkloster.

Mødedeltagelse fra teknikere fra Tønder Kommune, samt politikere fra Teknisk Udvalg i Tønder Kommune, Vandløbsformænd og næstformænd i vandløbslaug i Tønder Kommune. Konsulentrepræsentanter fra Sønderjysk Vandløb, samt repræsentant fra styregruppen for Sønderjyske vandløb.

1. Velkomst og præsentationsrunde, v/Rikke Kyhn (LRS), Sønderjyske Vandløb

Rikke Kyhn bød velkommen, og de fremmødte præsenterede sig bordet rundt.

2. Erfaringer fra grødeskæring, opgravninger og sandfang 2025, v/Tønder Kommune

Der var forskellige udfordringer herunder udfordringer med tværgående hegn uden led, så maskinen kan ikke køre igennem.

I nogle områder har man rykket grødeskæring med le fra august til september.

I 2026 opstartes et nyt tilbagemeldingsværktøj(app), så folkene kan melde tilbage med fotos, mens de er på stedet.

I 2025 har der været rensning af en del sandfang, og flere er helt rensset op.

Beskæring af træer og buske sker nu.

Kontrakter med entreprenører er forlænget, dog er skæring med både overgået til ny entreprenør.

Grødeskæring sker som udgangspunkt på højre side i år.

Hvis der er problemer med enkelte vandløb, så kontakt Mikki personligt.

Spørgsmål til hvad Tønder Kommune gør i akutsituationer. Mikki oplyste, at de kontrollerer de udsatte punkter og tager affære på eventuelle hændelser.

Spørgsmål til hvorfor er der meget vand i vandløbene, når der ikke er kommet regn og lang periode med østenvind. Kirsten oplyste, at når det er langt opstrøms, så er det ikke er slusen, men forklaringen er, at grundvandet står højt.

3. Status og erfaringer for Regulativrevision. Oplæg v/Tønder Kommune

2025 afsluttet revision af regulativ for Fiskbæk – det er gået fint. Men pga andre opgaver mv ligger regulativrevision stille. Forventet opstart igen i 2026.

Der er fuld bemanning på vandløbsområdet/myndighed nu.

Fiskbæk regulativ er vedtaget og ikke påklaget. Erfaringen er, at det skal skrives meget detalieret hvordan de enkelte delstrækninger skal vedligeholdes.

Derudover er beskrivelsen af det faktiske vandløbs udforming meget vigtigt.

Kritikken har gået på f.eks om miljøvurdering er fyldestgørende. Der er også risiko for klage over evt. § 3 dispensation. Selve regulativet bliver ikke så ofte påklaget.

P E Kjær henviste til, at der var en god arbejdsgruppe – men så blev der givet indsigelse fra den ene part - Sportsfiskerne.

Torben Hansen gav sin mening til kende - Sportsfiskerne burde finde niveauet for klager, så det ikke går i en uendelig strøm,

Kirsten henviste til, at der også holdes meget øje med det udførte arbejde – og så bedes der om en afgørelse, der kan påklages. F.eks. Grønå, der bedes om en afgørelse for at den vedligeholdes som altid – som den gør for at holde den indenfor digerne. Klagerne går på overholdelse af eu-direktiverne – god økologisk tilstand.

4. Status for vandløbsprojekter. Oplæg v/ Tønder Kommune

Tønder Kommune gennemgik status for indsatser fra vandområdeplanen, der er VP2 projekter som er overført samt VP3projekter. Slidse fra oplæg er vedlagt.

Genbesøg af vandområdeplan: TK har givet høringssvar mht. særligt modificerede vandløb f.eks. indsatser i pumpede kanaler, men høringssvaret har ikke ændret noget.

Kort proces for at søge i den nye pulje for projekter, så kom gerne med indspil, der bliver ikke tid til at høre Vandråd.

Kravet er opnåelse af god økologisk tilstand.

Brede Å gydestryg genererer mange fisk, men det ser ud til at de hurtigt bliver spist – der er behov for flere skjulesten m.v.

Omlægningsplan – der er sammenfald med flere vandløbsindsatser.

Der mangler jord til jordfordeling til vådområdeprojekterne

Tønder kommune afventer tilbagemelding fra ministeriet før der igangsættes flere lavbundsprojekter, NST-vadehavet er i gang.

Niels spørger, hvorfor der mangler ilt i Sønderå. Han har læst, at det skyldes vådområdeprojekterne som, tager vandet. Forslag fra salen om at vådområder kobles fra vandløb.

I Sejersbæk var der en voldsom vandløbsforurening efter at vand fra brakpudsede arealer trak ud som forurening i vandløbet. Formodentlig en kombination af slået råddent græs samt græstyper, der ikke tåler at stå under vand i en periode.

Problemstilling skal tages med i taskforce for den Grønne Trepert – Grethe følger op.

PE Kjær – hvad sker der hvis en ny ejer ændrer på arealerne i et projekt med tidligere tinglysning. Kommunen holder løbende tilsyn med f.eks. § 3 arealer. Men der har været eksempler på sager, der

har været svære at føre, men omvendt kan en eventuel håndhævelsessag få store konsekvenser med reetablering m.v.

Status på Brede Å

Politisk besluttet at sætte penge af i tre år med opstart i 2026 til at få en person til at dykke ned i resultaterne på rapporten.

Louise – vi var blevet lovet at udvalget kom ind til et møde med fremlæggelse af afslutning på rapporten. Forslag - det kunne være en del af opstarten for en ny medarbejder.

5. Bordet rundt - De enkelte vandløbslaug giver indblik i oplevelser fra 2025

Sønderå/Gammelå: Ikke noget nyt lige nu.

Brede å øst: Ikke noget nyt fra de andre lodsejere. Men et spørgsmål til oprensning af kanal, hvor der blev stor niveauforskel derefter – det viste sig at være træer, der var årsagen. Ud fra snak med kommunen får de ikke meldinger om problemstillingen fra entreprenøren. Mikki oplyste, at det nye system vil forbedre kommunikationen. I øvrigt vil skyggegivende træer, der vurderes ikke at påvirke vandløbets vandføringsevne eller vandløbsvedligeholdelsen blive stående. Nogle vandløbsindsatser er plantning af træer på sydsiden.

Mikki laver et notat, så der måske kan være fællessyn ifbm. håndvedligeholdelse gennem skoven.

Arnå: Spørgsmål til lavbundsprojekt - der mangler erstatningsjord for at komme videre med projektet, så meld ind, hvis i hører om noget jord .

Rejsby å: Der er noget jord til salg i projektområdet, oplysninger blev videregivet til TK.

Smedebæk: Ikke de store henvendelser. Udfordringer i august måned pga meget nedbør.

Bred Å nord: Møde i januar. Frustration over de dårlige afvandingsforhold - det tog lang tid at få vandet væk efter hændelsen i august. Ikke enighed om tidspunkt for klipning, Mange højværdiafgrøder. Kan der evt. laves et akutberedskab, så der kan grødeskæres ifbm. ekstreme vejr-situationer.

Vores vandløb er for små, der mangler klimatilpasning. Midtrends, her er vandstanden altid høj – kan det evt skyldes byvand eller andet. Opfattelsen er, at forsinkelsesbassinerne ved byen ikke er tilstrækkelige – der sker mere og mere kloakseparering,

Mikki: akutberedskab skal være en del af en aftale med entreprenøren, det er noget man kan overveje ved nyt udbud.

TK kan ikke tage hensyn til alle højværdiafgrøder ifbm. akutte situationer.

Brøns Å: Har indtryk af at det fungerer rimelig godt – der har ikke været nogen henvendelser. Har oplevet, at træer plantet i buketter breder sig

Ramkær bæk mfl. Til Gelså: Det har fungeret bedre i 2025 med både pindsvineknop fjernelse samt grødeskæring. Ikke alle Pindsvineknop kom op.

Mikki: de kom fint op i blød bund ikke fra fast bund, men nu skal vi se hvordan det ser ud i 2026. Der ønskes en større indsats med 2 skærringer – men TK oplyser, at det ikke kan lade sig gøre, da regulativet ikke giver mulighed for det, så det vil blive påklaget.

TK har forsøgt at indføre 2 grødeskæringer ved en overordnet regulativrevision for nogle år siden, men det blev påklaget, og klager fik medhold.

Spørgsmål til hvornår lodsejerne hører mere til projektet Ramkær Bæk.

Brede å digelaug: Ballum sluse er for lille til de store regnhændelser nu – slusen er nok 100 år gammel.

Brede å syd: God grenskæring.

Det er en stor bekymring ifht. lavbundsprojekter og iltmangel. Grethe oplyser, at det især er hvor der sker vandparkering. TK vil være obs på det i forhold deres projekter.

Lavbundsprojekter ligger derfor ofte bedst i enden af vandløbene lige inden det skal ud i kystvandoplandet. Her kan det også blive en del af klimatilpasning.

I forhold til vandløbene er der i nogle områder også behov for større rørføring feks under veje.

Abild og omegn: Ikke noget nyt.

Lobæk: En henvendelse fra lodsejer, hvor vandløbet har gnavet sig langt ind i marken. TK oplyser, at vandløbet må godt flytte sig, men lige det konkrete punkt vil de se nærmere på, da det er meget kraftig erosion.

Fiskbæk: Grødeskæring med buskrydder i 2024 var det for tidligt i juli - i 2025 var det for sent i september. Det er svært med arbejde på den måde, men dem det udførte det i 2025 gjorde det langt bedre end i 2024.

Mikki vil se på, om det kan udføres lidt tidligere end i 2025 – hvis lodsejerne er enige.

PE Kjær pointerer at regulativet giver mulighed for, at hvis der er behov, så må der skæres med maskine.

Digelaug for Tøndermarsken:

Ønsker indblik i opmåling af Lillestrøm.

Dialog om sandfang – de skal fremadrettes laves større og evt bredere, for at kunne fange sandet ved de store vandføringer.

Ny entreprenør var ikke instrueret i at man må tage lidt mere grøde i Tøndermarsken end generelt i vandløb.

6. Eventuelt

PE Kjær oplyste om en Henvendelse vedr. Renbæk og Holbæk – hvor de mener bunden er for høj. Mikki tager fat i lodsejeren.

PE Kjær: Henvendelse vedr Gelså – ønske om genslyngning.

Grethe mener, at NST overvejer et projekt - derudover er der søgt om Life midler til forbedring af vandløbet.

Vejen Kommune har gang i et projekt mere nordvest på. Tilløb til Ribe Østerå med arealer i Vejen, Esbjerg og Haderslev Kommuner.

Dialog om projekter – barrierer og kvælstofskrav.

Dialog om forvaltningen og personalsituationen. Der forventes ro på personalsituationen – men der sker skifte mht kommunaldirektør.

Klima- og vækstudvalg er nedlagt opgaver herfra skal fordeles i de øvrige udvalg.

Næste møde 1. februar 2027